

Total lydnad - nyliberalism lyckas där totalitära ordningar misslyckas

Maktordningar med totalitära anspråk har svårt att producera total lydnad. Både militära ordningar och totalitära diktaturer tenderar att producera olydnad, flyktingar och desertörer.

Nyliberalismens försök att få oss att utgå från självet och egot har inom medelklassen producerat en hyperaktiv duktighetskultur. Vi blir alltmer våra egna fångvaktare. Fixeringen vid att utveckla och stimulera sitt jag skapar en närmast total lydnad som blir överlägsen totalitära, förtryckande ordningar.

Filosofen Byung-Chul Han visar hur den smarta makten stimulerar snarare än förtrycker: "Smart power cosies up to the psyche rather than disciplining it through coercion or prohibitions. It does not impose silence. Rather, it is constantly calling on us to confide, share and participate: to communicate our opinions, needs, wishes and preferences - to tell all about our lives. Friendly power proves more powerful, as it were, than purely repressive power." (Byung-Chul Han, 2017, kapitel: Smart power)

När individuella ideal om frid, harmoni och lycka hamnar i resonans med utvärderingar och rapporter skapas ömsesidig förstärkning. Resonansen producerar en självdisciplin som blir överlägsen förtryckande makttekniker. Makttekniker som i medelklass skapar närmast total lydnad uppfattas gärna som upplyftande. Makttekniken förstås som personlig utveckling.

Referens

Byung-Chul Han, *Psychopolitics Neoliberalism and New Technologies of Power*, Verso, 2017.

Trygghet dras mot vithet och medelklass

Trygghet växer alltmer fram som huvudsakligt värde för gemenskapen. Trygghet gör sig till riktmärke. Den blir rättesnöre för hur grupper och samlingar organiseras. Ifall en grupp verkligen uppnår full trygghet så har några fått lida för det: de har blivit bortstötta eller så har de fått underordna sig.

Trygghet som det väsentliga värdet för en grupp sätter fart på olika maktdynamiker, vilka dock sällan är avsiktliga:

1. Gemenskapen avlägsnar sig från det osäkra och otrygga istället för att leva sårbarhet.
2. Gemenskapen drar sig undan från de kritiska, jobbiga, avvikande och störande.
3. Gemenskapen gör sig alltmer vit, medelklass, normal och åldersseparatistisk. Tryggheten drar sig mot likhet.
4. Gemenskapen drar sig undan från ickevåld, från ickevåld som faktiskt berör våld, från ickevåld som går in i förtryck för att sårbart ingripa.
5. Trygghet tränger alltmer undan andra värden som jämlikhet och demokrati, kamp och motstånd, befrielse och civil olydnad.
6. Trygghet upplever maktingripande som hot mot tryggheten. Upprättelse upplevs som konfliktskapande. Att konfrontera makt uppfattas som själva konflikten.
7. Bevarande av ordning och bevarande av det normala (igenkännande) blir alltmer det som skapar trygghet i gemenskap.
8. Samhällsomvandling ersätts med att få ordning på ordningen, att se till att alla är trygga i ordningen.
9. Trygghet får alltmer funktionen av fängelse. Ett fängelse vi känner oss trygga i. Ett fängelse vi längtar till. Murar av trygghet skymmer andra möjliga ordningar och samhällen.

Ibland behöver vi trygghet. Trygghet ska inte avfärdas. Men när trygghet sätts i centrum blir den ett effektivt maktmedel. Sårbarhet är del av omsorg och samhällsomvandling. Att bejaka vårt beroende av varandras omsorg gör det

möjligt att leva tillsammans. Att bejaka vårt beroende av att andra ingriper vid förtryck och våld gör det möjligt att leva sårbart bortom säkra och skyddade medelklassområden.

Per Herngren

2014 10 22, version 0.3

Referens

Judith Butler, *Krigets ramar - När är livet sörjbart?*, Hägersten: Tankekraft förlag, 2009.

Per Herngren, [Trygga rum & triggervarning: Halberstam](#), 2015.

Per Herngren, [Sårbar förutsättning för politik: Judith Butler](#), 2011

Per Herngren, [Prekaritet gör ingripande nödvändigt: Butler](#), 2011.

Per Herngren, [Lycka som maktteknik: Sara Ahmed](#), 2013.

Sara Ahmed, *The Promise of Happiness*, London: Duke University Press, 2010.